

"המפעל שתקים חיפה כימיקלים בדרום לא יקבל מענק כי החברה אינה מייצאת"

מקורב לחיפה כימיקלים טוען כי החברה תשתמש באמוניה לייצור מוצרים ליצוא - ולכן תהיה זכאית למענק מכוח חוק עידוד השקעות הון ■ מקור ממשלתי: "מכל האמוניה ייסגר - השאלה היא מתי"

13.03.2017 07:13 מאת: [אורה קובן](#)

"מכל האמוניה שמדברים על הקמתו בדרום אינו זכאי ולו לשקל אחד של מענק ממשלה מכוח חוק עידוד השקעות הון" — כך אמר אתמול מקור במשרד הכלכלה ל-TheMarker. לדבריו, החוק מאפשר מתן מענקים של עד 30% בפריפריה, אך רק לחברות מייצאות. מפעל האמוניה המדובר לא צפוי לייצא, אלא למכור את תוצריו לחיפה כימיקלים ולתעשייה המקומית — ולכן אינו זכאי למענק. מנגד, טוענים מקורבים לחיפה כימיקלים כי המפעל כן זכאי למענק מכוח החוק. לדבריהם, חיפה כימיקלים תשתמש באמוניה לייצור מוצרי יצוא. בנוסף, הם טוענים כי במכרז הממשלתי מסוף 2016 להקמת מפעל אמוניה, שכשל, הובטח מענק של 20% לזוכה. לצד המענק הובטחה רשת ביטחון, ושתי ההבטחות מסתכמות במימון של כ-700 מיליון שקל. חיפה כימיקלים, מצדה, הודיעה כי היא מוותרת על רשת הביטחון לטובת מענק מוגדל באותו סכום. ככל הידוע, משרד האוצר עדיין לא השיב להצעתו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אלי גרונר, למתן המענק לחברה. לפני כשבוע וחצי שיגר גרונר מכתב למשרד האוצר, שבו דחק לאשר את המענק, להציע חלופות להמשך פעילות תעשיית הדשנים ללא אמוניה או להציג ניתוח כלכלי שמראה כי המענק אכן גדול מדי בהשוואה לתרומת חיפה כימיקלים למשק. גרונר הסביר כי המכתב נובע מדאגתו לתעסוקה בפריפריה ולצמיחת המשק. לדבריו, במכרז להקמת מפעל בדרום הסכים משרד האוצר להתחייב לתשלום סכום דומה. במשרד האוצר סירבו להגיב למכתב. "מכל האמוניה ייסגר בקרוב, השאלה היא רק אם זה יקרה באפריל, במאי או ביוני" — כך אמר ל-TheMarker מקור ממשלתי אחר, על רקע המשך המאבק של הבעלים, ההנהלה והעובדים של חיפה כימיקלים להצלת את החברה מסגירה. בשלב המיידני מנסה החברה להאריך את פרק הזמן שבו תוכל להשתמש במכל האמוניה בחיפה לייצור דשנים, מתקופה של כמה חודשים לשלוש שנים. זמן זה אמור להספיק לחברה להשלים את הקמת מפעל האמוניה בדרום. בנוסף מבקשת החברה מענק ממשלתי של כ-650 מיליון שקל, בתמורה להשקעה של סכום זהה מכיסה בהקמת המפעל בדרום. לפי יו"ר חיפה כימיקלים, ג'ולס טראמפ, ההשקעה הכוללת במפעל תהיה כ-1.3 מיליארד שקל.

"בית המשפט אינו ניתן עוד לשכנוע"

בסוף השבוע ביקשה חיפה כימיקלים מבית המשפט העליון להחליף את מקום הדיון

בערעור שהגישה על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים שקבעה כי היא פועלת ללא רישיון.

ההחלטה ניתנה על ידי השופטת ג'אדה בסול, שגם אותה מבקשים בחיפה כימיקלים להחליף. מדובר בהמשך דיון בתביעה מ-2011, שבה טענה עיריית חיפה כי חיפה כימיקלים מנהלת את מכל האמוניה שלה ללא רישיון עסק. בפנייתה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית המשפט לערעורים פליליים, ציינו בחיפה כימיקלים כי בית המשפט לעניינים מקומיים והשופטת בסול קיבלו בפברואר 2017 החלטה על ריקון המכל וסגירתו המיידית — בלי לשמוע את עמדת החברה. עוד טוענת החברה כי בהחלטותיו האחרונות הביע בית המשפט עמדה נחרצת בשאלות שעומדות עתה לדיון, ועל פניו נראה כי בית המשפט אינו ניתן עוד לשכנוע. השופטת בסול ביססה את הדרישה לריקון המכל בעיקר על דו"ח הוועדה לבחינת נושא מכל האמוניה במפרץ חיפה מינואר 2017, שחיברו עשרה פרופסורים לכימיה. לפי הדו"ח, המכל עלול להתבקע בכל מילוי עתידי וליצור אסון בסדר גודל של פצצת אטום. עוד צוין בדו"ח כי הסיכון המשמעותי יותר הוא פגיעה באוניית האמוניה שפוקדת את הנמל מדי חודש — שעלולה ליצור אסון בהיקף השקול לחמש פצצות אטום. בפנייתה מסוף השבוע לבית המשפט העליון ציינה חיפה כימיקלים כי בית המשפט המחוזי "לא יוכל להשתחרר מהקביעות הנחרצות והחד-משמעיות שגיבש באופן סופי במסגרת ההחלטות שניתנו על ידו, וכלה ונחרצה עמו להרשיע את החברה. משכך, עליו לפסול את עצמו".

המשרד להגנת הסביבה מנסה לדחות את הפינוי

בתוך כך, נודע כי המשרד להגנת הסביבה, שהצעתו להאריך את היתר יבוא האמוניה לישראל עד יוני 2017 נדחתה בבית המשפט המחוזי בחיפה, מנסה שוב לדחות את סגירת המכל. בית המשפט קבע כי המכל ירוקן בהדרגה עד 1 באפריל 2017 כדי להבטיח ריקון מאובטח. ואולם המשרד להגנת הסביבה הביא מומחה הולנדי שטען כי לא ניתן לרוקן את המכל עד לאותו מועד, אלא רק קרוב ליוני 2017. בסוף השבוע בחנו גורמי מקצוע במשרד את עמדת גורמי המדינה האחרים בסוגיה, בחינה שבוצעה בעל פה מבלי שהציגו מסמכים לביסוס טענתם. עמדה זו עולה בקנה אחד עם עמדת חיפה כימיקלים, שביקשה ארכה ללא מגבלת זמן לריקון המכל — בנימוק שאינה יודעת לרוקן בבטחה את 600 הטונה האחרונות של האמוניה שנותרו בו. הממשלה אמורה להגיש את עמדתה המעודכנת לבית המשפט העליון בנושא מכל האמוניה עד מחר באמצעות הפרקליטות. ככל הידוע, עד כה לא הציג אף משרד ממשלתי עמדה התומכת בהמשך הפעלת מכל האמוניה, וחילוקי הדעות בממשלה נסובים סביב שאלת מועד הסגירה. בשבוע שעבר שמע בג"ץ בדלתיים סגורות את עמדת פיקוד העורף בשאלת בטיחותו של מכל האמוניה ועמידותו בפני פיגוע. ככל הידוע, חוות הדעת הביטחונית הטוענת לכאורה לבטיחות המכל לא עוגנה במסמכים שהועברו למדינה לצורך גיבוש עמדתה המעודכנת. בעל השליטה בחיפה כימיקלים, ג'ולס טראמפ, אמר בשבוע שעבר ל-TheMarker כי מכל האמוניה עמיד בפני טיל — אך לא בפני פיגוע באמצעות מטוס. מקורבים לחברה ציינו כי טראמפ ביסס את דבריו על הערכות ביטחוניות ששמע ממומחים, אך לא ידוע אם אלה ההערכות של פיקוד העורף כפי שהוצגו לבג"ץ. לדברי מקור ממשלתי, לא נמצאה כל הערכה ביטחונית חדשה מעוגנת בכתב, וספק אם ההערכות הביטחוניות שהושמעו עד כה מתייחסות לאמצעי הלחימה החדשים של חיזבאללה או איראן. לדברי המקור, הדו"חות הביטחוניים מ-2007 שקבעו כי המכל עמיד בפני טילים התבססו על טילים ישנים, שמאז שודרגו והפכו מסוכנים יותר. לא ברור אם המכל יעמוד בפגיעה שלהם, מה גם שהוא לא שיפר את עמידותו לטילים הישנים, כפי

שהמליצו הדו"חות מ-2007.